

УДК 330.34; 338.33; 658.5

Гусєва О. Ю., д.е.н., проф.,
Державний університет
телекомунікацій

ОБГРУНТУВАННЯ ПЛАТФОРМИ ПРИСКОРЕНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ВИСОКОШВИДКІСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті сформульовано напрями економічного зростання України у розрізі ключових експортно-орієнтованих галузей. Обґрунтовано прогностичне плато економічного розвитку України у 2017-2020 рр. у розрізі макро- мезо- та макрорівнів.

Ключові слова: ІТ-галузь,, стратегія сталого розвитку, економічний розвиток країни, теми зростання ВВП.

Постановка проблеми. Інформаційно-телекомунікаційна сфера є найбільш динамічною і прибутковою серед усіх інших сфери економіки. Отже, підприємства, які працюють у даній області потребують найсучасніших та найгнучкіших управлінських підходів. Такі підходи повинні забезпечувати прискорене економічне зростання країни в цілому та найвищий рівень показників фінансово-економічної діяльності підприємств, зокрема.

В умовах мінливого та динамічного бізнес-середовища головним імперативом прискореного економічного розвитку України повинен стати підхід, який у стратегічному вимірі поєднає зростання експортно-орієнтованих галузей з внутрішньо-орієнтованими сферами on-line економіки. Для цього спершу необхідно проаналізувати динаміку показників за найбільш провідними галузями України та світу, і як цільовий результат – сформувати системне плато прискореного економічного розвитку у розрізі макро- мезо- та макрорівнів.

Формування та розвиток означених напрямів повинен чітко узгоджуватись з механізмом запровадження високошвидкісних технологій у діяльність сучасних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика управління економічним розвитком є предметом активного наукового дискурсу вітчизняних та зарубіжних учених, особливо в останньому десятиріччі.

Серед провідних робіт зі управління розвитком слід відзначити роботи таких учених, як О. Амоша [1], М. Горбатов [2], В. Геєць [3], О. Гудзь. Стосовно науково-методичних підходів до прогнозування економічного розвитку України та інших країн також існує багато ґрунтовних досліджень, зокрема, представлених такими ученими, як Л. Шинкарук [4], В. Базилевич [5], Л. Федулова [6], А. Воскресенський [7], О. Шпенюк [8] тощо. Означені наукові розробки містять ґрунтовні положення та рекомендації, проте потребують удосконалення, особливо в частині обґрунтування стратегії прискореного економічного зростання України в умовах глобального уповільнення економічного розвитку країн та розробки науково-методичного підходу до визначення провідних високошвидкісних технологій для оптимізації бізнес-процесів підприємств.

Мета дослідження. Обґрунтування трирівневого плато прискореного економічного зростання України на основі високошвидкісних технологій.

Виклад основного матеріалу. Ключовими особливостями розвитку світового бізнес-простору, які служать платформою управління розвитком в Україні, в даний час є такі тенденції:

1. Світ вступив в епоху smart-машин, тобто відбувається цифрова трансформація бізнесу

2. Акцент переноситься на більш прозорі відчуття занурення
3. Відбувається революційна трансформація бізнес-моделей підприємств

Новий виток розвитку економічних систем ґрунтується на ще більш масовому і якісному зборі та аналізі даних. Як зазначається, що дотепер не було такого періоду у бізнесі, коли його менеджмент отримував в своє розпорядження невичерпне джерело ресурсу. Суб'єкти звикли економити доступні ресурси і насилу знаходити їх нові джерела. Тепер же вперше вони зіткнулися не з дефіцитом, а з надлишком. Таким чином, можна виділити 3 основних імперативи стратегічного успіху сучасного підприємства: 1. Швидкість ведення бізнесу; 2. Гнучкість у прийнятті рішень і фінансовому плануванні; 3. Сприйнятливість до побажань споживачів.

Тобто механізм економічного прориву України може будуватися на тому, як міцно і якісно з'єднати цифрові дані і економічно значущі потреби. Аналіз показав, що країнам «економічного дива» (Західна Німеччина, Австрія, Японія, Греція, Італія, Південна Корея, Тайвань, Гонконг, Сінгапур) вдалося реалізувати сценарії проривних економік на основі:

- Наявності унікальної, такої, що не була реалізована раніше іншими країнами, бізнес-моделі держави.

- Обов'язкового інвестування коштів в розвиток високотехнологічних та машинобудівних галузей, які існували на даних етапах.

- Створення сприятливого інвестиційного клімату для подальшого розвитку групи інших, з самого початку не проривних галузей.

При обґрунтуванні ключових тенденцій управління розвитком України слід також враховувати два фінансово-економічних індикатора сучасності. По-перше, набір факторів, що визначає економічне зростання країни, знаходиться в постійному русі. Закон Ч. Худгарта: «Як тільки економічний показник стає метою економічної політики, він втрачає свою достовірність при складанні прогнозів». По-друге, Світовий банк, МФВ та ОЕСР в ході досліджень прийшли до висновку, що розвинені країни ще не подолали наслідків світової фінансово-економічної кризи 2008 року [9]. «New York Times» в серпні 2016 відзначає що Центробанки розвинених країн до сих пір не подолали наслідки кризи 2008 року [10]: зростання йде повільно, інфляція навряд реєструється, бізнес не хоче інвестувати; все це незважаючи на те, що центральні банки встановили майже нульові процентні ставки. Відзначається, що споживачі і бізнес ведуть себе як ніби важкі часи будуть завжди. При цьому загальносвітові темпи зростання ВВП за останні роки складають 2,4-2,5%. Динаміка ВВП в Україні з урахуванням факторів сезонності є приблизно аналогічної (рис.1).

Рис.1. Динаміка змін обсягу ВВП в Україні за 2015-2017 pp. (складено автором на основі [10])

Особливо слід зазначити, що за темпами щорічного зростання ВВП Україна наразі суттєво відстає від країн, які демонструють найвищі темпи економічного росту (рис. 2).

Порівняння темпів росту ВВП України з країнами, що мають найвищі темпи економічного зростання

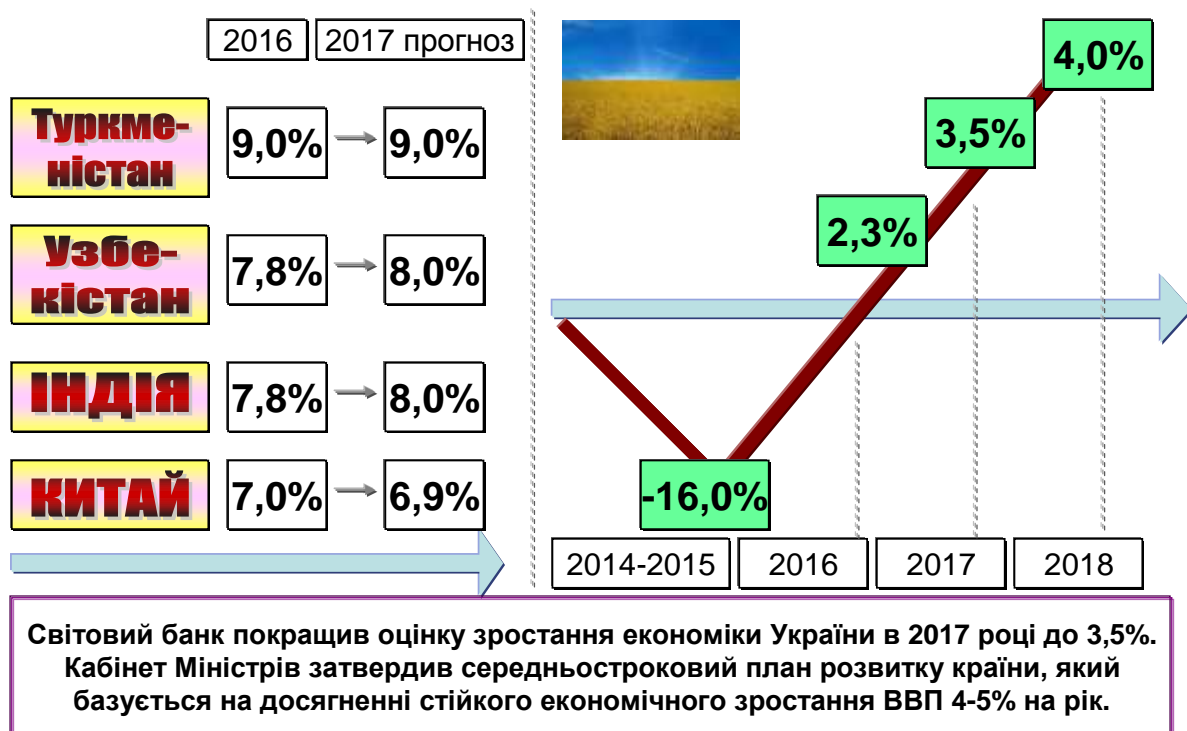

Рис. 2. Динаміка фактичних та прогнозних темпів росту ВВП України та країн з високими темпами економічного розвитку (складено автором на основі даних Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>)

Для обґрунтування платформи управління прискореним розвитком було проведено оцінку місця України в найбільш популярних економічних рейтингах. І відзначено, що найбільш успішне становище України має в Рейтингу глобального розвитку (рис.3). Згідно КОФ-індексу Україна займає 45 місце серед 207 країн світу, тобто знаходиться в першій чверті країн.

Отже, економічні прориви Україна може вибудувувати на основі досить високого рівня економічної, політичної і соціальної «відкритості» в порівнянні з іншими країнами. Дана відкритість дозволяє здійснювати економічне зростання не тільки на основі внутрішньо-орієнтованого виробництва у машинобудівній сфері, а й за рахунок експортно-імпортних операцій.

Аналіз показав, що згідно з даними платіжного балансу НБУ за 9 місяців 2016 року, обсяги експорту складають: 1. АПК - \$ 10,3 млрд; 2. Металургія - \$ 6,0 млрд; 3. Експортна ІТ-індустрія - \$ 2,4; 4. Машинобудування - \$ 2,2. 5. Транспорт - \$ 2 млрд.

Тобто експортна інформаційно-телекомунікаційна сфера стоїть на 3-му місці, випередивши навіть транспортну галузь. З 2016 року експорт склав \$ 3,2 млрд. (3,3% ВВП).

У 2011 р був всього 0,1% від ВВП. На 2017 рік можна прогнозувати темп зростання машинобудівної галузі на рівні – 11-13% .

Рис. 3. Обґрунтування рейтингу України за КОФ-індексом при структуризації тенденцій управління розвитком (складено автором)

Досліджуючи тенденції управління розвитком слід зазначити, що до базових компонентів сучасної економіки відносяться 3 ключові компоненти: Дані, Потреби та Менеджмент.

Відносно даних необхідно вибудувати високорівневі моделі для глибокого ретроспективного бізнес-аналізу або для проактивного «швидкої» аналітики. В аспекті потреб необхідно створити систему персоналізованих продуктів і сервісів, які на відміну від традиційної реклами будуть «огортати» покупця алгоритмізувати технологіями маркетингу для швидкого і цілісного задоволення потреб машинобудівної галузі.

Отже, система управління розвитком повинен бути орієнтованої на необхідне створення системи корпоративних цінностей, яка буде резонувати на кожному рівні інфраструктури підприємств (персонал, постачальники, клієнти).

Тобто всім сучасним машинобудівним підприємствам «оцифрувати» свій бізнес, запроваджувати smart-систему корпоративного управління.

Аналіз показав, що інформаційно-телекомунікаційна галузь стає одним з ключових драйверів розвитку економіки України (рис. 3).

Механізм обґрунтування економічного зростання України пропонується здійснити з урахуванням циклу зрілості інформаційних технологій, запропонованого компанією «Gartner» на початок 2017 року.

В його основу буде покладено технології, що знаходяться на стадії технологічного тригера. До провідних технологій даної стадії сьогодні відносяться: Платформи IoT,

Машинний інтелект загального призначення, Персональна аналітика, Опосередкований контекст, Інтелектуальне виявлення даних, Інтелектуальне робоче місце, Розумна пил; Друк 4D; Блокчейн; Комерційні дрони; Інтелектуальні експерти-радники; Програмно-визначальні рішення.

Основою прискореного економічного зростання України у 2017-2020 роках може стати:

Рис. 3. Місце інформаційно-телекомунікаційної галузі у загальних драйверах економічного розвитку України (складено автором)

На підставі вищевикладеного сформовано прогностичне плато тенденцій змін в Україні в 2017-2020 рр., яке буде покладено в основу системи стратегічного розвитку. Воно включає 3 рівня (макро- мезо- мікро), ключові проблеми (вони ж виклики) і механізми прориву з використанням високошвидкісних технологій. В результаті цей забезпечить створення збалансованої системи високошвидкісних цифрових платформ для ефективного створення, ведення та трансформації економічної поведінки всіх суб'єктів бізнесу (рис. 4). Функціонал першочергового впровадження високошвидкісних технологій «технологічного тригера» сформований на основі виявлених експертами потреб. Для «цифрового розвитку» системи маркетингу підприємства пропонується зробити акцент на використанні платформи Інтернету речей (IoT). Це надаються в якості сервісу пакет ПО або платформа для управління набором датчиків, пристроїв і систем, що складаються з декількох пристроїв або систем, можуть спростити виділення пристроїв клієнтам, управління програмним забезпеченням, агрегування даних і обробку подій. Термін досягнення зрілості: 5-10 років. Для вдосконалення способів роботи співробітників - вбудувати інтелектуальні робочі місця. Для технічного обслуговування обладнання - крім платформи IoT слід застосувати технологію програмно-визначених рішень. Це вдосконалення стандартів програмованої інфраструктури та інтероперабельності Цодов, які стимулюють розвиток властивою хмарних обчислень автоматизації, DevOps і швидкого дворівневого надання доступу до інфраструктури. (Термін досягнення зрілості - 2-5 років). До загального менеджмент підприємства можна впровадити технологію опосередкованого контексту.

Рис. 4. Прогностичне плато тенденцій змін в Україні в 2017-2020 рр., яке буде покладено в основу системи прискореного економічного розвитку (складено автором)

Це модель обробки даних орієнтована на виявлення і аналіз контексту даних для розуміння, що саме (які люди, речі або місця) важливо для прийняття рішення людиною або автоматом. Термін досягнення зрілості: 5-10 років.

Висновки. Головним імперативом прискореного економічного розвитку України повинен стати підхід, який у стратегічному вимірі поєднає зростання експортно-орієнтованих галузей з внутрішньо-орієнтованими сферами on-line економіки. В ієрархії провідних галузей ІТ-індустрія повинна бути поставлена на перше системоутворююче місце, що забезпечить подальший динамічний розвиток інших сфер: сільського господарства, металургії, будівництва тощо. Для швидкого нарощування темпів економічного зростання необхідним є синхронний розвиток системи вищої освіти відповідно до Концепції «Розвитку Університетів 4.0.»

До напрямів подальших досліджень вважаємо за доцільне віднести розробку науково-методичного підходу до оцінки вірогідності прискореного економічного зростання України у розрізі різних сценаріїв глобального економічного розвитку.

Список використаної літератури

1. Амоша О. І., Землянкін А. І., Підоричева І. Ю. Удосконалення системи управління інноваціями як умова прискорення структурних реформ в Україні // *Економіка України*. – 2015. – № 9. – С. 49–65.
2. Горбатов В. М., Ярошенко І. В. Світовий досвід оцінки соціально-економічного розвитку країн та їх регіонів. *Бізнес Інформ*. – 2016. – № 4. – С. 44–50.

3. *Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія / В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова та ін.; за ред. В. М. Геєця. ВД «ІНЖЕК», 2006. . – 240 с.*
4. *Шинкарук Л. В., Барановська І. В., Герасімова О. А. Прогнозні оцінки розвитку національної економіки в умовах створення ЗВТ з ЄС. Економіка і прогнозування. – 2013. – № 3. – С. 38–58.*
5. *Базилевич В. Д. Концептуалізація мегатрендів економічного розвитку в контексті глобальних викликів сучасності // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.» (15–16 листопада 2012 р.). Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2012. – С. 11–15.*
6. *Федулова Л. І. Тенденції розвитку національних інноваційних систем: уроки для України // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 4 (166) . – С. 94–104.*
7. *Воскресенский А. Д. Концепции регионализации, региональных подсистем, региональных комплексов и региональных трансформаций в современных международных отношениях. Сравнительная политика. – 2012. – Т. 3, № 2 (8) . – С. 30–58.*
8. *Шпенюк О. Є. Вплив фінансової глобалізації на розвиток національної економіки. Економіка і прогнозування. – 2014. – № 1. – С. 145–159.*
9. *Хаустова В. Є. Промислова політика в Україні: формування та прогнозування: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2015. – 384 с.*
10. *Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>*

Гусева Ольга Юрьевна. Обоснование платформы ускоренного экономического развития Украины на основе высокоскоростных технологий. В статье сформулированы направления экономического роста Украины в разрезе ключевых экспортно-ориентированных отраслей. Обоснованно прогностическое плато экономического развития Украины в 2017-2020 гг. В разрезе макро- мезо- и макроуровня.

Ключевые слова: ИТ-отрасль, стратегия устойчивого развития, экономическое развитие страны, темы роста ВВП.

Gusyeva Olga. Substantiation of the platform for accelerated economic development of Ukraine on the basis of high-speed technologies. The article outlines the directions of Ukraine's economic growth in the context of key export-oriented industries. The prognostic plateau of economic development of Ukraine in 2017-2020 is justified. In the section of macro-meso- and macrolevels.

Keywords: IT-industry, strategy of sustainable development, economic development of the country, themes of GDP growth.